

Vergaderjaar 2008–2009

26 488

Behoeftestelling vervanging F-16

Nr. 188

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 26 juni 2009

De vaste commissie voor Defensie¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de *staatssecretaris* van Defensie over de brief van 17 juni 2009 over de beantwoording van de vragen van de vaste commissie voor Defensie inzake de verkoop van jachtvliegtuigen aan Chili (Kamerstuk 26 488, nr. 186).

De *staatssecretaris* heeft deze vragen beantwoord bij brief van 25 juni 2009. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van Miltenburg

De griffier van de commissie,
De Lange

¹ Samenstelling:

Leden: Van Bommel (SP), Van der Staaij (SGP), Poppe (SP), Ferrier (CDA), Van Velzen (SP), Haverkamp (CDA), Blom (PvdA), ondervoorzitter, Eijssink (PvdA), Van Miltenburg (VVD), voorzitter, Van Dam (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Griffith (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Irrgang (SP), Knops (CDA), Willemse-van der Ploeg (CDA), Jacobi (PvdA), Boekstijn (VVD), Brinkman (PVV), Voordewind (CU), Pechtold (D66), Ten Broeke (VVD), Thieme (PvdD), Bilder (CDA) en Peters (GL).

Plv. leden: Lempens (SP), Van der Vlies (SGP), Polderman (SP), Ormel (CDA), De Wit (SP), Cörüz (CDA), Roefs (PvdA), Wolbert (PvdA), Van Beek (VVD), Smeets (PvdA), Arib (PvdA), Blok (VVD), Omtzigt (CDA), Roemer (SP), Jonker (CDA), De Nerée tot Babberich (CDA), Samsom (PvdA), Van der Burg (VVD), Wilders (PVV), Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU), Van der Ham (D66), Teeven (VVD), Ouwehand (PvdD), Uitslag (CDA) en Vendrik (GL).

1

Is bij deze verkoop door u overeenkomstig de toezegging van uw ambtsvoorganger gehandeld, die luidt: «in de verkoopcontracten wordt ALTIJD een voorbehoud van instemming van de Kamer opgenomen»?

Ja. Overigens was de instemming van de Kamer voor de Chileense overheid een voorwaarde voor de ondertekening van het contract. Het contract is op 18 juni jl. getekend.

2

Op welke wijze is de Chileense regering exact geïnformeerd over de «technische staat» van de toestellen?

Chileense overheidsfunctionarissen hebben de toestellen fysiek en administratief geïnspecteerd. De Chileense regering is overigens bekend met de F-16 MLU uitvoering, aangezien Chili in 2005 al achttien van dergelijke toestellen van Nederland heeft gekocht.

3

Kunt u de tekst van het verkoopcontract alsnog aan de Kamer voorleggen?

Het verkoopcontract is commercieel vertrouwelijk en kan derhalve niet openbaar worden gemaakt. Voorts betreft het een privaatrechtelijke overeenkomst tussen twee partijen. De regering is bereid het verkoopcontract, na instemming van de Chileense overheid, vertrouwelijk ter inzage te leggen.

4

Kunt u alsnog aangeven welke definitie voor de omvang van een squadron (aantal jachtvliegtuigen) in de afgelopen jaren werd gehanteerd door Defensie en de Koninklijke Luchtmacht en hoe die definitie nu luidt?

Er is geen vaste omvang voor een squadron jachtvliegtuigen. Tot aan de uitvoering van de maatregelen van de beleidsbrief «Wereldwijd dienstbaar» van 18 september 2007 (Kamerstuk 31 243, nr. 1) waren de vijf operationele F-16 squadrons voorzien van in totaal 90 vliegtuigen, oftewel achttien vliegtuigen per squadron. Na de vermindering van het aantal operationele toestellen tot 72 krijgen de operationele squadrons een aantal toestellen ter beschikking dat is afgestemd op hun takenpakket van dat moment. Squadrons die bijvoorbeeld belast zijn met de *Quick Reaction Alert*-taak of waarvan toestellen worden ingezet in Afghanistan, krijgen meer toestellen toegewezen dan squadrons die dergelijke taken op dat moment niet hebben.

5

Waarop baseert u dat er in Chili geen sprake is van een oplopend conflict, wapenwedloop of (oorlogs-) dreiging tussen Chili en Peru? Kunt u uw mening met harde cijfers onderbouwen?

Graag verwijst ik hiervoor naar het in de brief van 17 juni jl. (Kamerstuk 26 488, nr. 186) vermelde antwoord op vraag 9 van de vragen die werden ingezonden op 16 juni 2009. Tussen Chili en Peru is geen sprake van enigerlei oorlogsdreiging. Wel verschillen de landen van mening over een aantal onderwerpen dat hun na aan het hart ligt, maar daarover vindt overleg plaats en – in één geval – is een zaak aan het Internationale Hof van Justitie in Den Haag voorgelegd. Die zaak betreft een verschil van mening over de maritieme grens tussen de territoriale wateren. De behandeling daarvan kan vier of meer jaren duren.

Van een wapenwedloop met Perú is evenmin sprake. In Perú wordt een overeenkomstige modernisering van defensiematerieel nagestreefd. Beide landen kunnen zich een en ander thans veroorloven dankzij de toegenomen inkomsten uit de export van grondstoffen.

6

Heeft het FITS Consortium reeds een offerte uitgebracht voor de opleiding van de «ongeveer 75 Chileense technici» en wanneer is duidelijkheid te verkrijgen over de toekenning van de opdracht voor deze opleiding? Wilt u de Kamer alsnog informeren over de toekenning van deze opdracht en indien het FITS Consortium de opdracht verwerft de Kamer laten weten voor welk percentage van de opbrengst de betrokken «Nederlandse industrie» binnen het FITS zal participeren?

Het FITS-consortium heeft een offerte uitgebracht die op dit moment bij Chili in behandeling is. Het gaat hierbij om rechtstreekse contacten tussen de Chileense overheid en het consortium. De Nederlandse overheid is hierbij geen partij en is alleen in faciliterende zin betrokken. Inschakeling van de Nederlandse industrie maakt geen deel uit van de contractvoorwaarden voor de verkoop van de F-16's. Het is aan Chili of aan het FITS-consortium om mededelingen te doen over een eventueel contract.

7

Op welke datum is het Chileense parlement geïnformeerd over de voorgenomen aankoop van deze F16's?

De Chileense minister van Defensie heeft het Chileense Parlement op 28 april 2009 mondeling geïnformeerd.

8 en 9

Waarom antwoordt u op de vragen 5 en 7 dat «aanpassing van het vervangingsschema niet aan de orde is» onder verwijzing naar het plenaire debat d.d. 23 april 2009, waarin u deze stelling nadrukkelijk verbindt aan een voorwaarde: «als er dus sprake zou zijn van een snelle formatie en een snelle beslissing (in 2012), hoeft er niets te veranderen aan het oorspronkelijk geplande invoerschema»?

Waarom wilt u momenteel geen rekening houden met de reële mogelijkheid die u in datzelfde debat verwoordt heeft door te stellen: «Dus op het moment dat er nog geen besluit is in 2012 kunnen we die eerste twee toestellen, die geprojecteerd staan voor beslissing in 2012 en oplevering in 2014, niet bestellen»? Wat is de deadline voor de door u nog in 2012 geprojecteerde bestelling?

Het huidige invoeringsschema berust op de noodzaak de F-16 wegens operationele en technische veroudering te vervangen. Onder meer de brief van 18 december 2008 (Kamerstuk 26 488, nr. 132) gaat hier nader op in. Zoals blijkt uit mijn in de vragen 8 en 9 aangehaalde uitspraken, is een wijziging van het invoeringsschema pas aan de orde indien de ontwikkelingen rond de besluitvorming in 2012 dit noodzakelijk maken. De bestelsystematiek van de F-35 brengt met zich mee dat het contract voor de definitieve aanschaf van de in 2014 te leveren toestellen begin 2012 moet worden getekend. De brief van 16 januari 2009 (Kamerstuk 26 488, nr. 134) bevat een korte toelichting op de bestelsystematiek.

10

Is er een wapenexportvergunning afgegeven voor de verkoop van de 18 F-16's MLU aan Chili? Zo ja, wanneer? Zo nee, waarom niet?

Nee. Een exportvergunning wordt pas verleend wanneer de F-16 vliegtuigen fysiek aan Chili zullen worden overgedragen. De levering van de

eerste toestellen aan Chili is voorzien voor 2010. Wel is in mei jl. de mogelijke verkoop van de F-16 toestellen aan Chili getoetst (sondage) aan de criteria van het Nederlandse wapenexportbeleid. De toetsing was positief.

11

Is de Amerikaanse overheid betrokken bij de verkoop van de 18 F-16's MLU aan Chili, aangezien het gaat om verkoop van Amerikaans strategisch defensiemateriaal aan een derde partij voor de Verenigde Staten? Heeft de Verenigde Staten haar fiat gegeven aan deze verkoop? Zo neen, waarom niet? Zo ja, waarom heeft u de Kamer daarover niet geïnformeerd?

De Amerikaanse overheid is door middel van een *Third Party Transfer* (TPT) aanvraag verzocht in te stemmen met de overdracht van de achttien F-16 vliegtuigen aan Chili. De Amerikaanse besluitvorming wordt naar verwachting in de tweede helft van 2009 voltooid. De Kamer zal worden geïnformeerd over de uitkomsten. Voor de eerdere verkoop van Nederlandse F-16's aan Chili is door de Amerikaanse overheid toestemming verleend en de verwachtingen voor deze verkoop zijn positief.

12

Bent u bereid om uw Chileense ambtsgenoot te melden dat Nederland er bezwaar tegen heeft wanneer de aangekochte toestellen worden ingezet tegen de burgerbevolking of als first-strike middel? Zo neen, waarom niet?

Hiervoor verwijs ik graag naar het in de brief van 17 juni jl. vermelde antwoord op vraag 20 van de op 16 juni 2009 ingezonden vragen.

13

Bent u bereid in de verkoopovereenkomst een procedurele clausule op te nemen waarin staat dat Nederland betrokken dient te worden bij doorverkoop aan een ander land? Zo neen, waarom niet?

In het contract is de voorwaarde opgenomen dat bij eventuele doorverkoop de instemming van de Nederlandse Staat is vereist.

14

Bent u van mening dat het Amnesty International Report 2009 op pagina 106 onjuiste informatie bevat over de (mensenrechten)situatie in Chili?

De regering heeft kennis genomen van dit jaarrapport van Amnesty International. In het kader van de dialoog van de Europese Unie met Chili over mensenrechten worden vraagstukken zoals vermeld in het rapport van Amnesty International besproken.